

„A jelen lehetőségei a jövő értékei”

A maconkai modell: Eredmények vs. nehézségek

MOHOSZ IX. Horgászati és Halgazdálkodási Konferencia

2011.09.16.

Dr. Dérer István, BSHE

A terület előtörténetéről

- Középkor: „Tócsa” elnevezés a térképeken, 2 db vízimalom a „maczonkai” Zagyva-szakaszon.
- Később: A Zagyva lassú vízhozam-csökkenése mellett annak gátakkal történő szabályozása: kukoricát az ártérre is... Majd kiderült, néha mégis a víz az úr!
- Ezért: A Zagyva árvízi rendezése I. ütem keretében közvetlenül Bátonyterenye Város felett, 1974-75-ben egy „zöldtározó” létesült, melynek vízgyűjtő területe: 176,7 km². *A II. ütem még várat magára.*

A jelen szereposztásról

- A tározó kizárólagos tulajdonosa: Magyar Állam
- Tulajdonosi jogok gyakorlója: MNV Zrt.
- Vagyonkezelő, vízügyi üzemeltető: KDV-KÖVIZIG
- Illetékes, érintett, felelős: Bátorlyterenyé Város Önkormányzata
- Pénzügyileg érdekelt: Víz- és Csatornamű Kft.
- Halászati és rekreációs hasznosító: Bátorlyterenyé-Maconkai Szabadidő- és Sporthorgász Egyesület (BSHE, volt BBHE)
- ... és még sokan mások?

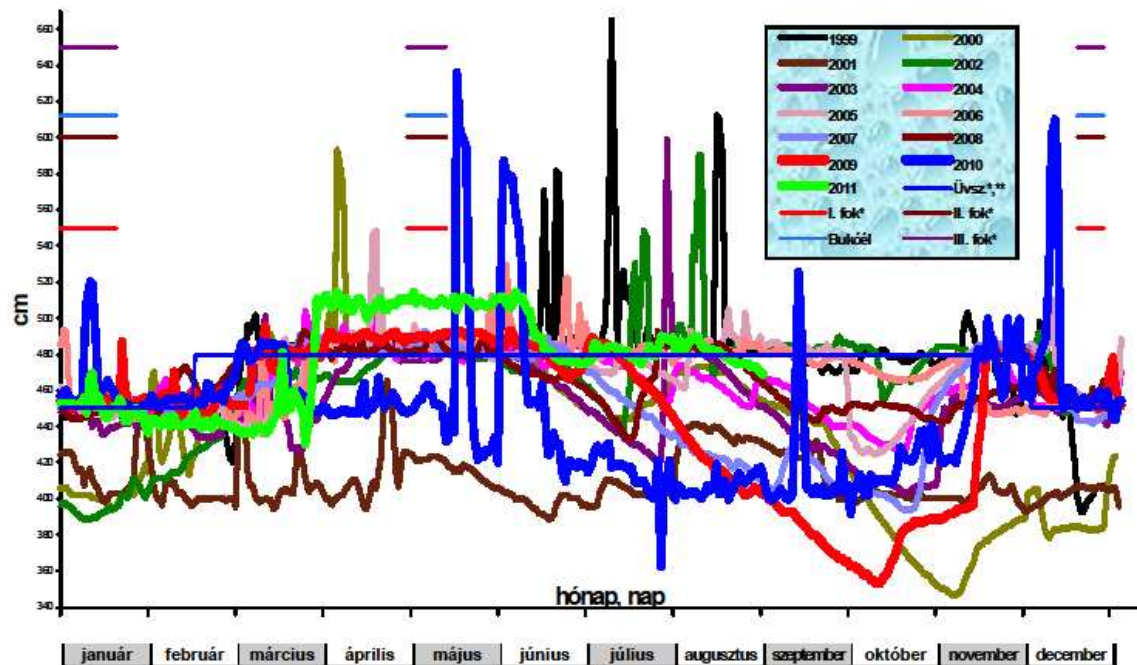
Alapadatok

- A tórendszer térfogata
 - kisvíznél: 385 em³
 - üzemi vízszintnél: 630 em³
 - 1 %-os árvízszintnél: 1.770 em³
- A vízterület: 65,4 ha
- A kialakítandó védterület: 90,0 ha
- Vízszintek :
 - (355 cm) 196,15 mBf. – lkv.
 - (480 cm) 197,40 mBf. – üzemi szint
 - (677 cm) 199,37 mBf. – Inv.
- Mért Zagyva-vízhozamok: 0-55 m³/s

Azért a víz az úr...

A Maconkai-víztározó vízállásának alakulása 1999.01.01-2011.08.31.
(Egyesített műtárgy vízmércéjén mért napi maximum; 0 cm=192,6 mBf)

* Hatályos KÖV-ÉRTÉKELÉS alapján - ** Nyári üzemi vízszint 480 cm, téli üzemi vízszint (december 01-február 15-ig) 450 cm - Bukóél magassága = II. fok (500 cm) - Rendkívüli levezető állapot: vízszint <300 cm

© Dr. Dézser István, BSHE, KÖV-ÉRTÉKELÉS 1999-2011

www.maconka.hu

MENTÉS: D/B/2011/E.../VIZALL1108.DOC/110905/1/1

Hasznosítási alapvetések

- Első az árvízvédelmi funkció: a tározó Bátorlyterenye bel- és külterületét, a város és a kistérség lakóinak vagyonát védi.
- Második prioritás a helyi ivóvíztermeléshez szükséges nyersvíz lehetőség szerinti folyamatos biztosítása.
- Járulékos a szabadidős és sporthorgászati hasznosítás: a tó nagy értékű halállománnyal, kedvező horgászati lehetőségekkel a kiemelt horgászvizek közé tartozik.
- Ezért a víz és védterülete mára már országos jelentőségű, komplex környezetvédelmi-, vízügyi- és idegenforgalmi fejlesztési terület.

A víztározó története 1.

- 1987-re a város és térsége vízellátásának biztonsága érdekében a tározó víztartásának indokoltsága már nem volt megkérdőjelezhető, így 1988-tól (a NSZV támogatásával) „kialakulhatott” maga a HE is.
- 1999-ben az eddigi legnagyobb árvíz a halállomány tekintetében szinte „mindent vitt”.
- 2001-2003 között a déli oldalon 4 tórészlettel bővült a terület, melyeket részben az eredeti partvonal választ el a főtározótól, továbbá kialakításra került az emelt szintű előtározó keresztgátja (*I. ütem*).
- 2006-2008 között elkészültek a főbb infrastrukturális fejlesztések (*aszfaltút, közvilágítás, csatornázás, kommunális blokkok stb.*).

A víztározó története 2.

- Egy 2007-ben kidolgozott ötlet alapján 2009-ben megindulhat a komplex fejlesztés tervezése.
- Ebből a sikeres EU pályázati szereplés nyomán 2010 tavaszán elkezdődik és 2011 tavaszán befejeződik a környezetvédelmi-vízügyi kivitelezés.
- A szerződési költségvetés 495.226 eFt., támogatás: 445.704 eFt. (90 %), az önrészt az Önkormányzat segítségével a BSHE teremtette elő.
- Hat hónapja folyamatban van a fejlesztési záróprojekt tervezése (*idegenforgalmi modulok, közművesítéssel teljes terület kempingszerű kialakítása*).

Mit is kellett megoldani?

- A kisvízi biztonságot. Az árvízi kapacitás megőrzését, a biztonság fokozását.
- A vízminőség javítását, a felhalmozódott iszap eltávolítását, biológiai szűrőmező kialakítását.
- A biológiai sokszínűség megőrzését, ivadékbölcsők, védett részek, „öko-szigetek” kialakítását.
- A halelűszások megakadályozását, új műtárgyak, partszakaszok építését.
- Mindezt a terület mozaikszerű fejlesztésével, napi működés közben.*

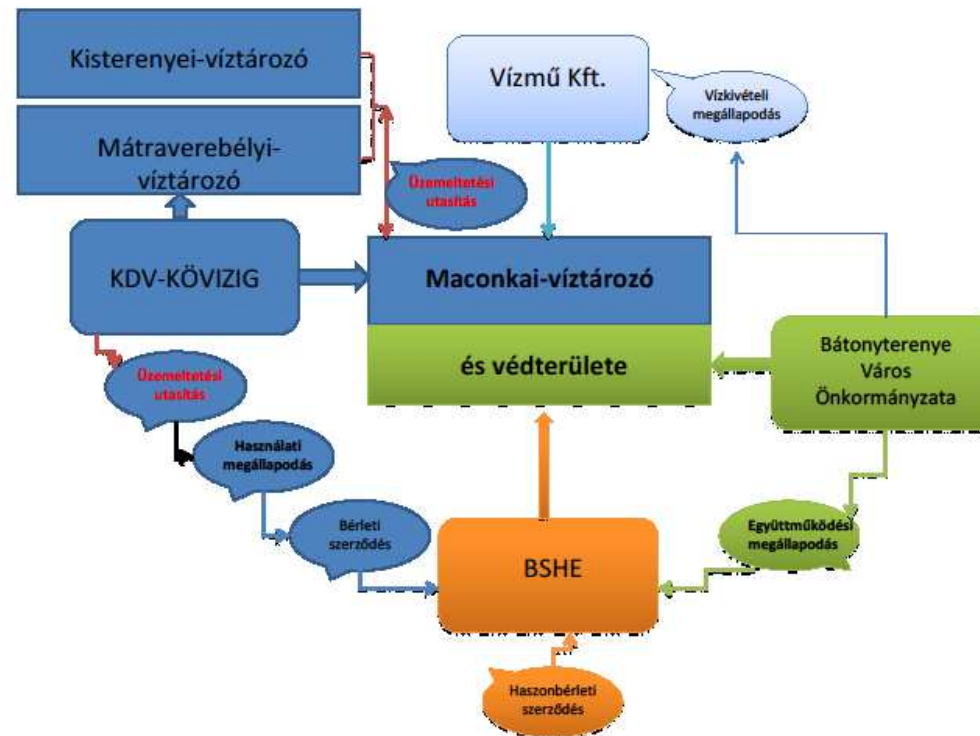
Az EU beruházásról és annak tanulságairól előadás az interneten:

<http://www.haldorado.hu/xwater.php?xwaterid=1&todo=dok#426>

Az elért főbb eredmények

- Új parti horgász helyek 1020 fm-en, 700 és 400 méteres versenypálya, ezen túl meglévő helyek minőségi javulása (pl. elérhető kotrott részek).
- Extenzív és korlátozott haltermelésre, törzsállomány megőrzésre is alkalmas emelt szintű előtározó, amely szűrőmezőként és ivadékbölcsőként is funkcionál.
- Fő zsilip előtti fix halrács, gravitációs vízkeringetés, beépített vízforgatók okán a nagy értékű halállomány biztonsága.
- Új, tematikus horgászatra is alkalmazható tórészlet, továbbá az egyik meglévő jelentős bővítése.
- Komplex vagyonvédelem, parkosítás miatt egyéni biztonság- és komfortérzet további javulása.

Összefüggések

Szervezet, kommunikáció

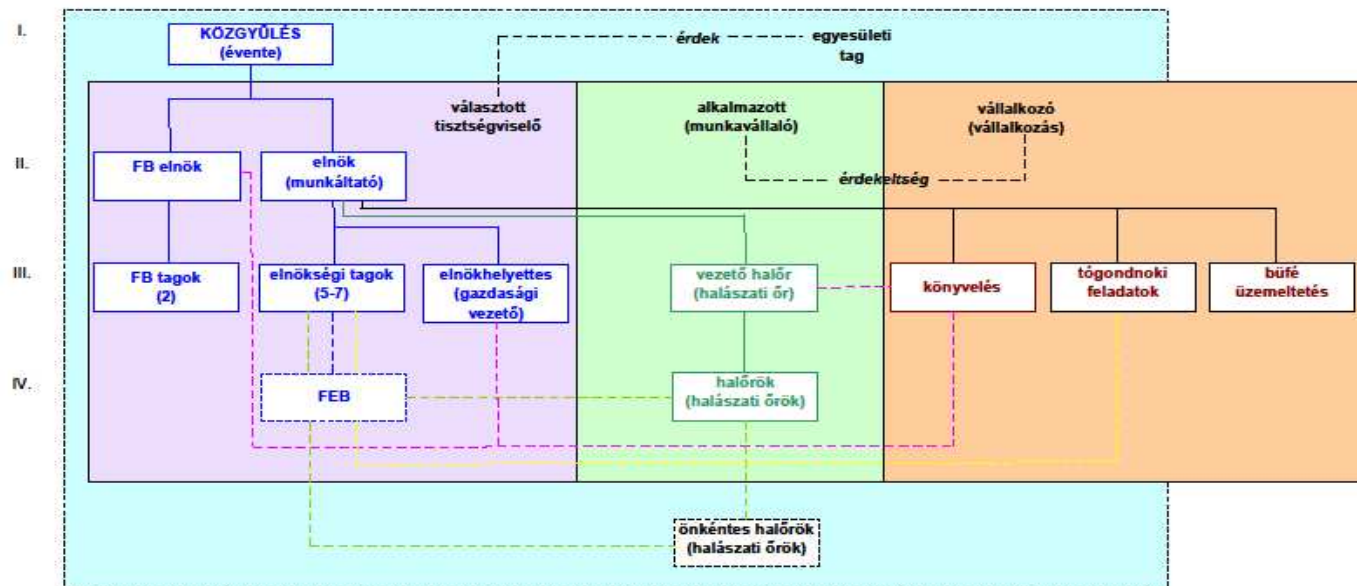

- 1987. november: alapítás
- 1989: bírósági bejegyzés
- 1999: több lépcsős átalakulás
- 2000: évi küldöttközgyűlési rendszer kiiktatása, de helyette újra évente rendes közgyűlés
- 2002: minden tag éves beszámolót kap
- 2003: Haldorádó együttműködés: honlap, fórum, eseménynaptár (*folyamatos fejlesztés*)
- 2004: egységes szerkezetű alapszabály elfogadása, benne FSZ és mellékletként a Horgászrend
- 2005: BSHE időjárás állomás napi adatközléssel
- 2006: tematikus egyesületi tájékoztatók kiadása, *tagoknál egybeszerkesztve a BSHE fogási naplóval*
- 2011: e-hírlevél rendszer indítása

Személyi átalakítások

- 1999.03.27-06.26.: két ügyvezető
- 1999: megszűnik az önálló gazdasági vezetői tisztség
- 2000: teljes munkaidős BSHE alkalmazott(ak) foglalkoztatási lehetőségének megteremtése
- 2001: megszűnik a titkári tisztség, részben helyette létrejön az elnökhelyettesi (egyben gazdasági vezetői) funkció
- 2001: BSHE alkalmazott nem lehet választott tisztségviselő
- 2004: megszűnik az önálló Fegyelmi Bizottság (FEB)
- 2005: nem egyesületi tag nem lehet tiszteletbeli elnökségi tag
- 2005: jogi személy nem lehet egyesületi tag (helyette támogatói rendszer)
- 2007: BSHE alkalmazott lehet egyben szerződéses vállalkozó

Organikus struktúra

Halgazdálkodási tények

- A tórendszerben 49 halfaj bizonyított tartós jelenléte, 23 féle pontyváltozat.
- 1100 mázsás átlagos halállomány.
- Forgalomarányos és ütemezett évi telepítés 12-15 fajból, évi 500-700 mázsa között, mindez döntően tartós termeltetési megállapodások (*Isd. árukapcsolás jelentősége*) keretében.
- Speciális tilalmak, alsó-felső méretkorlátozások (*harcsa is...*).
- Elviteli átlagfogás tartósan 50-60 kg/fő/év (*max. 30+20 db/fő/év*).
- Őshonos hazai halfajok (*pl. aranykárász, compó*) megmentési programja, ennek keretében monitoring és törzsállomány-tartás.
- BSHE-SZIE együttműködés, extenzív halnevelés (*előtározó*).
- BSHE fajtakísérletek (*pl. tokfélék*) a horgászati hasznosítás irányában.

Horgásztatási tények

- Nyilvántartott létszám (2011.09.01.) 1366 fő, ebből gyermek 226, külföldi 219 fő.
- Évente átlagosan 10000 vendégghorgász, a napijegyesek 70 %-a fog elvihető nemeshalat.
- Kb. 26000 vendégnap évente, vendégek idén 16 országból.
- 2500 helyfoglalásos vendégnap, többnapos túrák keretében.
- Évi 16-20 országos és nemzetközi verseny (EPBC) – *de mindig lehet valahol horgászni!*
- Folyamatos üzemelés (*teljes háttérszolgáltatás*), komplex és családbarát szolgáltatások, gyermek-horgásztábor.
- Szigorú szabályok és ellenőrzés (*főállású halászati őnök, egykapus beléptetés, környezetvédelmi rendszabályok*).
- Hiteles monitoring, nyilvános és teljes statisztika, e-hírleveles rendszer, Magyarország legnagyobb interaktív rekordlistája (2011.09.15.: 1864 horgász 7140 rekordhala).

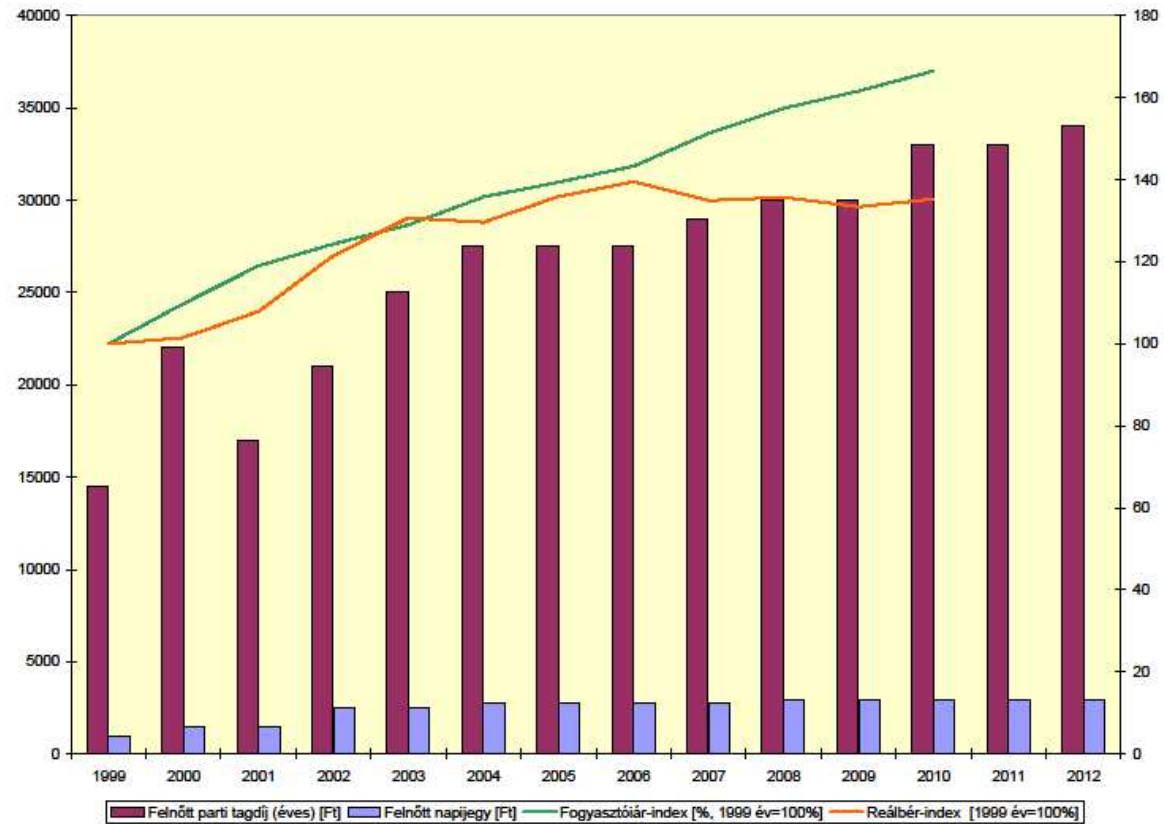
Tapasztalatok

- A fő bevételi potenciál a „hagyományos” vendégforgász, aki el is viszi, s remélhetőleg meg is eszi a halat. E csoport 80 %-ot képvisel.
- Az elégedett, visszajáró napijegyesek adják a tagi expanzió alapját, őket ezért (is) becsülni kell. Egyesületi működési formánál nem lehet cél a napijegyes horgásztatás túlsúlyra juttatása sem!
- A bojlis horgászat C&R nélkül nem fenntartható, a valós 10 %-os aránynál e felület sokszor nagyobbnak tűnik...
- A halat el nem vivő, nem bojlis sporthorgászok aránya szintén 10 % körüli.
- A halkíméletet nem csak előírni, hanem tanítani is kell.
- Bizony, sokszor a versenyhorgászokat is nevelni kell a halkíméletre!
- A több napos horgásztúrák helyfoglalási lehetőséggel és megfelelő infrastruktúra biztosításával nem csak népszerűek, hanem tervezhetőek és egyben kedvező bevételi lehetőségek is.
- Egyre inkább úgy tűnik, a gyermekek felnőttkorban térnek jellemzően majd a horgászathoz vissza – ebben nem az Egyesületek a hibásak.
- A médiamegjelenésekkel (ár-értékarányosság) még mindig nem árt óvatosnak lenni, továbbá középtávon már csak a valós alapokon nyugvó reklám jelent érdemi bevételt, a fentiek figyelembevételével.

Költségvetési tények

- Kétéves ártervezés és jóváhagyás
- Nagyfokú vezetőségi önállóság
- Éves működési bevétel 50-60 MFt (*pályázati támogatások nélkül*), ebből
 - tagi bevétel 42-46 %
 - vendég-bevétel 37-51 %
 - versenyek bevételei 9-11%
 - egyéb bevétel 1-3%
- Kezelendő: bevételi dinamika (*03.31., tagi határidő*)
- Éves működési kiadás 50-60 MFt (*pályázati önrészekkel*), ebből
 - haltelepítés költségei 40-48 %
 - tófenntartás költségei 14-18 %
 - alkalmazottak költségei 12-14 %
 - közvetlen beruházás-felújítás 8-16 %
 - fejlesztési/folyószámla hitel 10-12 %
 - egyéb 3-5 %
- Kezelendő: kiadási dinamika (*őszii telepítési költség-transzfer*)

Az áremelésekről...

A jövő (?)

- 30 éves (*relatív*) üzemeltetési biztonság.
- Egy kizárólagos állami tulajdonú létesítmény és védterülete vállalkozási szemléletű, de non-profit érdekeltségű tartós üzemeltetése.
- Ugyanitt a további fejlesztések generálása, de eközben a multiplikátor-hatás és a költség-haszon-áldozat elv következetes érvényesítése.
- A közösség ökológiai szemléletének erősítése, a szükséges és a lehetséges összehangolása, proaktív kompromisszumkeresés a „méregzöldekkel” és az ellenérdekeltekkel.
- Az őshonos halfajokra vonatkozó kutatási, törzsállomány-megőrzési programok folytatása.
- Következetesség: „Az embernek építjük a környezetet”, így a valós igényeknek szeretnénk megfelelni.

Amit mi szeretnénk

- Legalább félmillió valódi horgász Magyarországon!
- Lehet, hogy meglepő, de a halfogyasztás államilag összefogott ösztönzése
- Átgondolt, stratégiai kapcsolat a haltenyésztő szervezetekkel
- Horgászcentrikus törvény az egyesületi működési forma preferenciájával (új Hhtv.), e jogszabály részeként korrekt és transzparens, szakmailag indokolható bontású (folyószakaszok, egységes tőrendszerek) vízpályáztatási rendszer, országosan egységes (egyesületek által hozzáférhető) elektronikus állami horgászjegy-nyilvántartás, halászati örök erősebb jogállása és állami támogatása.
- Országosan egy (1) erős szövetség (kamara reláció, önálló /eredmény/érdekeltségű versenysport-szakágak, szakmailag független, ám támogatott Magyar Horgász).
- Megyei/területi szövetségek számának és tevékenységének újragondolása (kis egyesületek „szolgáltató inkubátorháza”, legnagyobb befizetők fajsúlyosabb szerepe).
- Vízkezelő egyesületek és víz nélküli egyesületek kötelezettségeinek, támogatásának átgondolása (felelősség, jegyértékesítési láncok, forgalmi árukapcsolás).

Összegzés 1.

- A BSHE sikeresen működik, mert
 - Hazánkban, valamint nemzetközileg is ismert és elismert,
 - taglétszáma évről-évre növekszik,
 - szolgáltatásai folyamatosan bővülnek, miközben
 - az árakat relative a „földön” tudta tartani, sőt
 - 1999-től 886 MFt-ot fejlesztésre is tudott fordítani, így
 - a családbarát horgásztatás egyik központja és
 - a versenysport kiemelt hazai bázisa lett.
- Ennek a sikernek ára is van, ez a proaktív stratégia, a hosszútávú pénzügyi-hitelezési „előremenekülési” technika és a felelős gazdálkodás folyamatos fenntartásának kényszere.
- A valódi siker mindenkor a tagság bizalmán alapul!

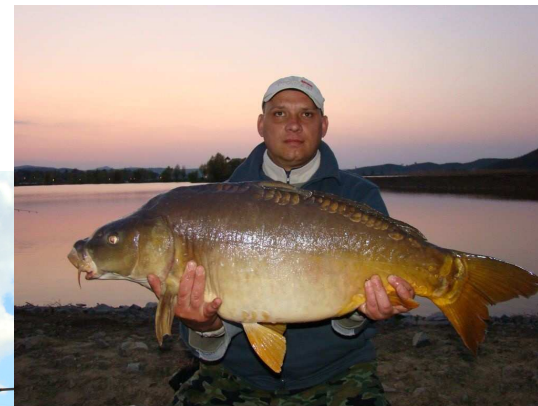
Összegzés 2.

- A „maconkai modell” tartósan és sikeresen csak akkor működik, ha
 - adott a céloknak megfelelő fejlesztési terület,
 - a feladatokhoz paraméterezett non-profit szervezeti modell,
 - a működés valóban felelős, ezért kellően centralizált,
 - vannak tenni akaró emberek, akik a közéleti potenciállal is rendelkeznek,
 - erős és tudatos a szervezeti kommunikáció
 - és persze a szerencse szerepe még így sem elhanyagolható.
- Tudomásul kell venni azt is, hogy a horgászegyesületek egyben piaci versenytársak is, ugyanis a tagok nem egyesületet, hanem szolgáltatásokat és lehetőséget vásárolnak – *ez azonban nem jogosít fel senkit tisztességtelen eszközök alkalmazására!*
- A szabadidős horgásztatás és a horgászsport egységének és erejének kulcsa a komplex, családbarát megközelítés, a szolgáltatói szerep (*így a társadalmi jelenlét*) folyamatos bővítése, annak megfelelő kommunikációjával együtt.

Szívesen látjuk Önöket!

- www.maconka.hu
- maconka@maconka.hu
- **Info: +36 30 229-5177**

„A tiszta víz az élet bölcsője és egyben feltétele. Jövönk, így gyermekeink érdekében is óvja a szennyeződéstől a természet benne rejlő, megismételhetetlen értékeit és védje környezetét!”

(A BSHE jelmondata)